

גליון מס' 1 פרשת תרומה תשע"ג

דבר ישי"ח

ממון שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א

הגליון יוצא לעילוי נשמת מרת הדסה דינה בת ר' יצחק ז"ל

דבר העורך

משנכנס אדר מרבים בשמחה ואין שמחה אלא תורה, וכתב רבינו בספרו (אורחות ישר ערך תורה) "וכבר אמרו חז"ל (זו"ח בראשית ה' ב' במדה"ג) התורה נקראת תושיה בתחלה ואח"כ גבורה שנאמר לי עצה ותושיה וגו' תרע לך כי בתחלה נקראת תושיה שמתשת כחו של אדם מפני שיש לו להלחם עם יצה"ר ולתת כל גופו בביהמ"ד עד שירגיל אותו בתורה כיון שהוא רגיל לעסוק בתורה אז יש לו שמחה וגבורה שנאמר אני בינה לי גבורה" עכ"ל. הרי דע"י עסק התורה זוכה לשמחה.

והנה דוקא בחודש אדר עלה הרעיון ללקט את דברי רבנו אשר חלקם יצא לאור בספריו הרבים וחלקם נכתב בכל מיני גליונות וחבורות שיצאו לאור, ולסדרם לפי פרשיות השבוע ועניני היום.

וכשנכנסתי קמיה רבינו נהנה מאד מהרעיון, ולאחר שעיין בכתוב בירך ואמר בשמחה: "ישר כח", והמשיך ואמר: "ברכה והצלחה".

ונסיים בדברי רבינו בהקדמה לספרו אורחות ישר וז"ל: "ויהי" שיחה לתועלת ולזכות את הרבים ומיגו דזכי לאחרני זכי נמי לנפשיה ויהי"ר שנוכה לתשובה שלמה ולזכות את הצבור ולגאולה קרובה בכ"א".

בברכת שבת שלום

ו.י.

פשט על התורה

יל"ע למה לא מנה הכתוב בכלי המשכן ורש"י פי' דנלמד מדכתיב לא תעלה במעלות וגו', ואפשר דכבש לא הי' מצוה לעשותו אלא כל פעם שהעמידו המזבח עשו לו כבש ואח"כ סתרוהו ואפשר דאין כלל דינים לכבש ממה לעשותו ואפשר לעשותו גם מחול והעיקר שיעלו דרך כבש ולא דרך מעלות ואע"ג דהכבש מעכב ומקדש וגם יש בו דין לא תניף עליו ברזל היינו משום שנטפל למזבח ומ"מ י"ל שאין חיוב מה"ת איך לעשותו ובמקדש עשאוהו מאבנים כדתנן בפ"ג דמדות (שוב ראיתי ברש"י זכחים פ"ז א' ש' ומשחת את המזבח את לרבות הכבש וצ"ע).

(טעמא דקרא)

שו"ת בעניני חודש אדר

- ש. האם יש ענין לקרא הד' פרשיות שנים מקרא ואחד תרגום.
- ת. לא.
- ש. האם נכונה השמועה שאצל מרנא ורבנא החזו"א צדוק"ל לא הוציאו ב' ספרים לקריאת פרשת שקלים אלא גללו הס"ת כיון שהוא סמוך לפרשת השבוע.
- ת. אינו נכון.
- ש. מדוע השמיטו הפוסקים (הרמב"ם והשו"ע) הך דינא דמשנכנס אדר מרבים בשמחה.
- ת. שאינו חיוב רק הנהגה טובה.
- ש. בהא דמשנכנס אדר מרבים בשמחה האם הוא בכל החודש גם לאחר פורים או דוקא עד פורים.
- ת. כל החודש.
- ש. כמה מתבטא ריבוי השמחה שצריך להרבות בחודש אדר.
- ת. א. קצת יין. ב. אם יש לו דין עם גוי ידון עמו באדר. (קונטרס חידושי הגר"ח על פורים)

דרש על התורה

"אשר אתה מראה בהר". הראהו גבריאל עושה המנורה (מנחות כ"ט א') וי"א מיכאל (ספרי זוטא ר"פ בהעלותך).

"ועשית יריעות עזים"

הם מעורות גדיי העזים שלבש יעקב אבינו ע"י כשבא ליצחק (שהש"ר פ"ב ד.) (למכסה עתיק)

מגילת אסתר

קצף בגתן ותרש וגו' אחר הדברים האלה גידל וגו'. כתב הרב מלבי"ם ז"ל שהמן הצליח לפתות את המלך שהוא גילה על בגתן ותרש ולכן גידלו כו' ע"ש. נראה מזה שבגתן ותרש עמלקים היו ולכן הצליח המן לומר כיון שהם עמלקים כמוהו הבין את לשונם ומה שאמרו במגילה י"ג ב' שטרסיים היו היינו שדרו בארץ טרסיים אבל היו מעמלק, ולכן רצה מרדכי שיהרגום כדי להרוג שני עמלקים.

(טעמא דקרא)

על התפילה

לעסוק בדברי תורה. לא אמר "בתורה" אלא "בדברי תורה", גם מה שאין מפורש בתורה אלא שנוגע לעניני תורה, גם זה בכלל תורה. ובאופן אחר: העסק שלנו הוא רק להבין ולבאר את דברי התורה, עיין תענית ט', א' ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא. והערב נא.

מה שמבקשים על "עריבות" דוקא במצות תלמוד תורה, ולא בשום מצוה אחרת, אאמ"ר זצ"ל בקהלות יעקב (ברכת סימן כ"ב) כתב דברכת התורה היא ברכת הנהנין. (וכן כתב הלבוש אור"ח סי' מ"ז ס"ו). ומה שאין מוסיפין כאן לבקש גם להבין ולהשכיל וכו' (כמו שמבקשים כן בברכת אהבה רבה), כי הלומד בעריבות ממילא מבין. (עיין תנא דבי אליהו רבא פ"ח: "שכל זמן שת"ח בבית המדרש ודברי תורה מתוק עליהן, מתוך כך הקב"ה מרחם עליהם ונותן בהם חכמה ובינה ודעת והשכל לעשות מעשים טובים ותלמוד תורה". וע"ע רש"י שיר השירים א', ב' ובפ"י רבינו יונה למשלי ב', ד').

את דברי תורתך. הנה "דיבור" הוא לשון קשה (מכות י"א, א'), וכאן אמר "דברי" כי מבקשים שאפילו דברים קשים הערב נא. והערב וכו' בפירו.

אף שלכא"ו מתיקות התורה מקומה בלב או במוח, מדגישים כאן "בפינו" ו"בפיות", על פי הפסוק ביחזקאל (ג, ג), ותהי בפי כרבש למתוק. (וכן בתהלים קי"ט, ק"ג "מה נמלצו לחכי אמרתך מדבש לפי").

(סדרו תפלה למשה)